

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Tietosuojavaltuutetun lausunto

YLEINEN OSA

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt tietosuojavaltuutetun lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi liikennekaareksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Kiitän mahdollisuudesta lausua asiassa.

Yleistä tietosuoja-asetusta on ryhdytty soveltamaan 25.5.2018 alkaen. Näin ollen kaikessa lainsäädäntötoiminnassa on huomioitava yleisestä tietosuoja-asetuksesta tulevat reunaehdot kansalliselle lainsäädännölle. Kansallinen lainsäädäntö on mahdollista vain niiltä osin, kuin se asetuksessa nimenomaisesti sallitaan ja niiltä osin, kuin esitetyt säännökset ovat välttämättömiä yleisen tietosuoja-asetuksen säännösten täydentämiseksi. Kansallinen liikkumavara pohjautuu tietosuoja asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtiin sekä arkaluonteisten tietojen osalta 9 artiklan 2 kohdan alakohtiin sekä rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen osalta 10 artiklaan. Lisäksi asetuksessa on useita artiklakohtaisia tarkennuksia kansallisesta liikkumavarasta. Lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhtainen asetettuun tavoitteeseen nähden. Lainsäädännön on oltava myös selkeää, täsmällistä ja sen soveltamisen on oltava ennakoitavaa.

Kun käsittelystä säädetään kansallisessa laissa tietosuoja-asetuksen antaman liikkumavaran puitteissa, käsittelyn oikeusperuste voi sisältää 6 artiklan 3 kohdan mukaan erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa:

- yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta;
- käsiteltävien tietojen tyyppiä;
- asianomaisia rekisteröityjä,
- yhteisöjä joille ja tarkoituksia joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa;
- käyttötarkoitussidonnaisuutta;
- säilytysaikoja; sekä
- käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitetut toimenpiteet.

Esitystä on tarkasteltava myös perusoikeusnäkökulmasta. Euroopan unionin perusoikeuskirjan rinnalla on huomioitava kansallinen peruslaki ja perustuslakiavaliokunnan sekä hallintovaliokunnan lausuntokäytäntö. Perustuslain 10 §:n 1 momentti sisältää lainsäädäntötoimeksiannon, jonka mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Sääntelyn on oltava täsmällistä sekä tarkkarajaista. Henkilötietojen suojan kansallisen perusoikeussuojan tulkinnasta suhteessa EU:n tietosuoja-asetukseen perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan PeVL 38/2016 vp seuraavaa: ”Valiokunnan käsityksen mukaan estettä ei ole sille, että henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyn kattavuuden sekä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset voidaan joiltain osin täyttää myös asianmukaisesti laaditulla yleisellä Euroopan unionin asetuksella tai kansalliseen oikeuteen sisältyvällä yleislailla”.

Komissio on asetuksen täytäntöönpanoa koskevan työn yhteydessä toistuvasti painottanut, että kansallista liikkumavaraa tulee käyttää hyvin rajatusti. Tietosuoja-asetuksen määritelmiä ei saa määritellä uudelleen ja suoraa toistamista tulee välttää. Viittaukset asetukseen ovat kuitenkin mahdollisia. Kaikessa kansallisessa lainsäädännössä on huomioitava asetusinstrumentin tarkoitus eli se, että asetusta tulee soveltaa yhdenmukaisesti jäsenvaltioissa. Kansallinen asetusta tarkentava lainsäädäntö voi vaarantaa tämän keskeisen tarkoituksen. On myös otettava huomioon, että tietosuoja-asetus ei ole minimidirektiivi.

Nyt käsiteltävässä esityksessä on kyse niin sanotun liikennekaaren kolmannelta vaiheesta. Liikenteen palveluista annetun lain tietoa koskeva sääntely kohdistui liikennekaarihankkeen kahdessa ensimmäisessä vaiheessa lähinnä henkilöliikenteeseen, kun taas nyt käsiteltävänä olevassa kolmannessa vaiheessa tarkastelun alle otetaan tavaraliikenne. Ehdotuksessa on kolme asiakokonaisuutta: sähköinen rahtikirja, paikantamisvelvoite sekä tieliikenteen ammattipätevyysäätelyn muuttaminen. Tämän lisäksi lakiin ehdotetaan teknisiä muutoksia.

Ehdotuksessa ehdotetaan, että ”tavaraliikenteen digitalisaatiovalmiuksia edistetään asettamalla paikantamisvelvoite tieliikenteessä henkilö- ja tavaraliikenneluvan nojalla liikennettä harjoittaville ja niiden edustajille, ja rautatieliikenteessä luvanvaraisille toimijoille ja kaupunkiliikenteessä toimijoille, joilla on velvollisuus tehdä toiminnastaan ilmoitus. Lisäksi postipalveluihin liittyviä olennaisia tietoja avattaisiin logistiikka-alan toimijoiden käyttöön sekä rajoitetusti myös muuhun kehitys- ja innovaatiotoimintaan.”¹

Henkilötietojen suojan kannalta keskeiset säännökset koskevat paikantamisvelvoitetta sekä postipalveluihin liittyviä olennaisia tietoja. Lisäksi henkilötietojen käsittelyä sisältyy jossain määrin myös esimerkiksi tietojen luovutussäännöksiin. Esityksen sisältämä henkilötietojen käsittely on luonteeltaan sellaista, että se kuuluu tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Näin ollen esitykseen sisältyviä säännöksiä on peilattava tietosuoja-asetukseen sekä erityisesti asetuksen sallimaan kansalliseen liikkumavaraan. Lainsäätäjän tulisi kaikilta osin ankkuroida ehdottamansa henkilötietojen käsittelyperuste tietosuoja-asetuksen artikloihin, jolloin suhde kansalliseen liikkumavaraan on mahdollista arvioida.

ERITYINEN OSA

Yksityiskohtaiset kommentit

Henkilötietojen käsittelyä koskeva vaikutustenarviointi

¹ Hallituksen esitys, s.7

Osiassa (s. 46-47) on todettu, että jokainen tietoja käsittelevä olisi itsenäinen rekisterinpitäjä. Mainittu lause on melko kategorinen eikä välttämättä sovellu kaikkiin yksittäisiin tilanteisiin. On hyvin todennäköistä, että sääntelyn alle syntyy ainakin henkilötietojen käsittelevän ja rekisterinpitäjän välisiä suhteita ja mahdollisesti myös tilanteita, joissa tietoja käsittelevät ovat yhteisrekisterinpitäjiä. Siksi mainittu lause ei kaikilta osin kuvaa todellista tilannetta.

Avoimet rajapinnat

Vaikutustenarviointiosion sivulla 51 todetaan:

"Keskeistä on siis ehkäistä sitä, ettei sijaintitiedosta muodostu reittitietoa. Reittitieto mahdollistaa henkilön yksilöimisen helpommin kuin pistemäinen sijaintitieto. Tämän takia ehdotetaan säädettäväksi, että tiedot olisi toimitettava reaaliaikaisena eikä niitä saisi tallentaa. Näin niitä ei myöskään voisi yhdistää muuhun aineistoon, sillä tietoaineistojen yhdistäminen lisää tunnistamisen riskiä."

Hallituksen esityksestä ilmenee, että sijaintitietoja olisi tarkoitus luovuttaa edelleen avoimena datana avoimien rajapintojen kautta. Koska esityksestä ei selkeästi ilmene, mihin tarkoituksiin ja kenelle tietoja voidaan luovuttaa, ei myöskään synny selkeää kuvaa siitä, missä määrin luovutettavat tiedot voivat sisältää henkilötietoja ja missä määrin yksittäiset henkilöt voivat olla tunnistettavissa tiedoista.

Riskien arvioinnissa tulisi tästä syystä vielä tarkemmin arvioida tietojen luovuttamista avoimen rajapinnan kautta. Miten käytännössä on mahdollista ehkäistä se, että sijaintitiedosta ei muodostu reittitietoa, jos toimija saa käsiinsä tarpeeksi aineistoa? Miten taataan, että aineisto säilyy anonyymina?

Niitä osin, kun on kysymys anonyymien tietojen luovuttamisesta, viittaa Tietosuojaryhmä 29 (WP 29) lausuntoon 5/2014 anonymisointitekniikoista. Kyseisessä lausunnossa todetaan, että todetaan, että "...anonymisointi tapahtuu käsittelemällä henkilötietoja siten, että henkilön tunnistaminen **estyy peruuttamattomasti**. Rekisterinpitäjän olisi näin tehdessään otettava huomioon kaikki "kohtuudella toteutettavissa" olevat keinot, joita joko **rekisterinpitäjä** tai jonkin **kolmas osapuoli voi tunnistamiseen käyttää**." "Rekisterinpitäjien olisi esimerkiksi anonymisointityötään ja sen kustannuksia (sekä vaadittavaa aikaa että resursseja) harkitessaan otettava huomioon, että käytävissä on yhä enemmän edullisia teknisiä keinoja tunnistaa yksilöitä tietoaineistoista, että julkisesti saatavissa on aiempaa enemmän muita tietoaineistoja (muun muassa avoimen datan periaatteen mukaisesti julkaistuja) ja että on olemassa monia esimerkkejä, joissa epätäydellinen anonymisointi on vaikuttanut myöhemmin haitallisesti ja toisinaan korjaamattomasti rekisteröityihin. On huomattava, että tunnistamisriski saattaa ajan mittaan kasvaa ja että se riippuu myös tieto- ja viestintätekniikan kehityksestä. Siitä syystä mahdolliset säädökset on muotoiltava teknologisesti neutraalilla tavalla, ja ihannetapauksessa niissä otetaan huomioon tietotekniikan kehittymispotentiaalissa tapahtuvat muutokset."

Liikenne- ja viestintäministeriön tulisi siten tarkemmin arvioida, millainen on riski siitä, että esimerkiksi erilaisia aineistoja sijaintitietoon yhdistelemällä olisi mahdollista tunnistaa yksittäisiä henkilöitä.

Postiyrittäjien tietojen käsittely

Vaikutusten arviointia koskevassa osiossa on käsitelty vain paikantamisvelvoitetta. Kiinnitän huomiota siihen, että myös postilain 38 a §:ssä on asetettu postiyrittäjille velvollisuus luovuttaa postipalveluja koskevia olennaisia tietoja. Pykälän perusteella

vaikuttaa siltä, että kyseessä saattaa olla laajamittainen henkilötietojen käsittely. Pykälää tulisi siksi arvioida vaikutusten arviointia koskevassa osiossa.

Myös postiyriyten tietojen käsittelyssä tulisi huomioida, että henkilötietoja ei voi luovuttaa avoimien rajapintojen kautta.

Tietosuojavaltuutetun toimivalta

Tietosuojavaltuutetun toimivaltaan kuuluu henkilötietojen käsittelyn valvonta. Tietosuojavaltuutetun toimivallan tulisi käydä ilmi myös lakiehdotuksesta. Esimerkiksi viranomaisvaikutuksia koskevassa osiossa olisi hyvä todeta, että siltä osin kuin paikantamisvelvoitteeseen liittyy henkilötietoja, tietosuojavaltuutettu on toimivaltainen viranomainen.

Paikantaminen

Henkilötietojen ja tietosuojan kannalta paikantamisvelvoite on merkittävä. Paikantamisen osalta on eroteltava toisistaan paikantaminen työsuhteessa, jossa on otettava huomioon työelämän tietosuojalain vaatimukset työntekijän ja työnantajan välillä, sekä paikantaminen lainsäädännössä asetettuna velvoitteena. Nyt ehdotetussa esityksessä on kyse kuitenkin laajemmasta velvollisuudesta siltä osin, kuin kysymys on sijaintitiedoista.

Vaikutuksen arviointia koskevasta osiosta ilmenee, että silloin, kun kuljetuspalveluntarjoajat käsittelevät paikantamisvelvoitteeseen liittyen henkilötietoja, käsittely perustuu tietosuojasetuksen 6.1 c kohtaan eli rekisterinpitäjän lakisääteiseen velvoitteeseen. Sen sijaan epäselväksi jää, mikä olisi muiden toimijoiden (esim. luovutuksensaajien) käsittelyn peruste.

Esityksestä ei myöskään selkeästi ilmene selkeästi paikantamisvelvoitteen nojalla kerättävien tietojen käyttötarkoitus. Tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 b kohdan mukaan henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla; myöhempää käsittelyä yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten ei katsota 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteensopimattomaksi alkuperäisten tarkoitusten kanssa ("käyttötarkoitussidonnaisuus").

Vaikutusten arviointia koskevassa osassa on todettu, että *"sääntely koskee vain tiedon keräämistä säädettyihin tarkoituksiin. Tiedon muuhun käsittelyyn tarvitaan muu henkilötietolainsäädännön mukainen peruste."* Mm. 2 luvun 17 §:n mukaan tietoja kerättäisiin *"liikenteen turvallisuutta tai sujuvuutta varten sekä liikennejärjestelmän suunnittelua ja kehittämistä varten"*. Samassa pykälässä kuitenkin todetaan, että *"velvollisuudesta luovuttaa tietoja säädetään erikseen"*. Tietojen käyttötarkoitus jää epäselväksi, sekä se, kenelle ja mihin tarkoituksiin tietoja on tarkoitus luovuttaa.

II OSA LIIKENNEMARKKINAT

2 luvun 17 § Paikantamisvelvollisuus liikenteessä, 5 luvun 7 § Paikantamisvelvollisuus rautatieliikenteessä ja 6 luvun 9 § Paikantamisvelvollisuus raideliikenteessä

Nyt ehdotetuista pykälistä on tietosuojanäkökulmasta useampia huomautettavia seikkoja. Huomautukset esitetään yhdessä, koska ne ovat kaikkien pykäliden osalta samansuuntaisia.

Käsittelyn peruste ja tarkoitus

17 §:n 1 momentin mukaan *"Henkilö- ja tavaraliikenneluvan nojalla kuljetuspalvelua tarjoavan tai tämän edustajan on huolehdittava siitä, että ajoneuvon sijaintitieto on sen saatavissa ajoneuvon ollessa palveluntarjontaan liittyvässä ajossa."* Samoin 7 §:n 1 momentin mukaan *"toimiluvan haltijan tai sen edustajan on huolehdittava siitä, että liikennevälineen sijaintitieto on niiden saatavissa liikennevälineen ollessa palveluntarjontaan liittyvässä ajossa."* ja 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan *"ilmoitusvelvollisen toimijan tai sen edustajan on huolehdittava siitä, että liikennevälineen sijaintitieto on sen saatavissa liikennevälineen ollessa palvelun-tarjontaan liittyvässä ajossa."* Kun momentteja tarkastelee suhteessa pykälien muihin momentteihin, jää epäselväksi, kenen sana "sen" tai "niiden" viittaa. Kenen saatavilla tietojen on lopulta oltava? Pykälä on syytä tältä osin täsmentää.

Lisäksi 17 §:n perusteluissa s. 55 todetaan, että *"paikantamista ei myöskään edellytetä silloin, kun samaa ajoneuvoa käytetään vapaa-ajan ajossa"*. Perustelutekstiä tulisi muuttaa siten, että ei jää epäselväksi, saako momentin perusteella kuitenkin tallentaa tietoa myös vapaa-ajan ajosta. Kyse on myös työntekijän yksityisyyden suojasta vapaa-ajalla. Jos henkilötietoja käsitellään vapaa-ajan ajossa, käsittelyn peruste ei seuraa lakiehdotuksesta, vaan se edellyttää muuta käsittelyn perustetta (esim. suostumus tai muu 6 artiklan mukainen peruste).

17 §:n 2 momentin mukaan: *"Henkilö ja tavaraliikenneluvan nojalla kuljetuspalvelua tarjoava tai tämän edustaja saa käsitellä 1 momentin nojalla kerättyjä tietoja liikenteen turvallisuutta tai sujuvuutta varten sekä liikennejärjestelmän suunnittelua ja kehittämistä varten. Velvollisuudesta luovuttaa tietoja säädetään erikseen."* 7 §:n 2 momentti ja 9 §:n 2 momentti ovat sisällöltään samansuuntaisia, joten seuraavat kommentit koskevat myös niitä.

Momentista ei ilmene, miten se, että yksittäinen palveluntarjoaja kerää tietoja, edistää liikenteen turvallisuutta tai muita mainittuja käyttötarkoituksia. Jos on tarkoitus, että palveluntarjoaja edistää näitä käyttötarkoituksia, olisi momenttia syytä täsmentää. Epäselväksi näet jää, miksi yksittäinen palveluntarjoaja tarvitsee tietoja mainittuihin käyttötarkoituksiin.

Vai onko tarkoituksena ollut, että itse palveluntarjoaja ei ole se, joka käyttää tietoja liikenteen turvallisuuden edistämiseen ja muihin mainittuihin käyttötarkoituksiin? Tällöin kyseessä ei ole palveluntarjoajan tietojen käyttötarkoitus, vaan sen rekisterinpitäjän käyttötarkoitus, jolle palveluntarjoaja luovuttaa tiedot. Esityksessä olisi täsmennettävä, mikä on kuljetuspalvelua tarjoavan ja muun tietoja mahdollisesti käsittelevän rooli ja mikä on käsittelyn tarkoitus ja peruste missäkin tilanteessa.

Epäselväksi jää myös, mihin viitataan sillä, että velvollisuudesta luovuttaa tietoja säädetään erikseen. Vaikutusten arviointia koskevassa osiossa on todettu, että keskeisin sijaintitiedon vastaanottajaryhmä olisi liikkumispalveluiden tarjoajat. Tämä ei kuitenkaan ilmene pykälästä, vaikka sitä on 17 §:n perusteluissa avattu. Momentti jää siten tulkinnanvaraiseksi tietojen edelleenluovuttamisen osalta.

Vaikuttaa siltä, että kyseisillä säännöksillä pyritään viranomaisen lakisääteisestä tehtävästä poiketen tosiasiallisesti luomaan käsittelyoikeuksia kolmansille tahoille. Tietosuojavaltuutettu katsoo, ettei tällaista käsittelyä voida perustella tietosuojasetuksen 6 1 c kohdalla. Kun tietoja luovutetaan edelleen jollekin toiselle taholle, on tällaisessa henkilötietojen käsittelyssä kysymys jatkokäytöstä johonkin toiseen tarkoitukseen (nk. toissijainen käyttö). Jatkokäytön edellytyksiä on puolestaan analysoitava tietosuojasetuksen 6 artiklan 4 kohdan kautta. Nyt lausunnon kohteena oleva esitys ei tällaista arvioita sisällä.

Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaan ”Jos käsittely **tapahtuu muuta kuin sitä tarkoitusta varten, jonka vuoksi tiedot on kerätty**, eikä käsittely perustu rekisteröidyn suostumukseen eikä **unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön, joka muodostaa demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättömän ja oikeasuhteisen toimenpiteen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi**, rekisterinpitäjän on otettava huomioon muun muassa seuraavat asiat varmistukseen, että muuhun tarkoitukseen tapahtuva käsittely on yhteensopivaa sen tarkoituksen kanssa, jota varten tiedot alun perin kerättiin:

- a) henkilötietojen keruun tarkoitusten ja aiotun myöhemmän käsittelyn tarkoitustenväliset yhteydet;
- b) henkilötietojen keruun asiayhteys erityisesti rekisteröityjen ja rekisterinpitäjän välisen suhteen osalta;
- c) henkilötietojen luonne, erityisesti se, käsitelläänkö erityisiä henkilötietojen ryhmiä 9 artiklan mukaisesti tai rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyviä henkilötietoja 10 artiklan mukaisesti;
- d) aiotun myöhemmän käsittelyn mahdolliset seuraukset rekisteröidyille;
- e) asianmukaisten suojatoimien, kuten salaamisen tai pseudonymisoinnin, olemassaolo.

Edellä esitettyyn viitaten, käsittely (ml. luovutus) muussa kuin alkuperäisessä tarkoituksessa voi siis perustua jäsenvaltion lainsäädäntöön vain silloin, kun lainsäädäntö muodostaa demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättömän ja oikeasuhteisen toimenpiteen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi. **Näin ollen luovutusmahdollisuuksia eri käyttötarkoitusten osalta tulee peilata muun muassa tietosuoja-asetuksen 23 artiklan kautta, erityisesti 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi. Tätä analyysiä ei ole suoritettu tarpeeksi yksityiskohtaisesti, erityisesti 23 artiklan 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden näkökulmasta. Näiltä osin esitystä on täsmennettävä ja tarkistettava, ovatko ehdotetut muutokset mahdollisia tietosuoja-asetuksen luoman kansallisen liikkumavaran puitteissa.**

Kansallinen liikkumavara sisältyy käsittelyn osalta 6 artiklan 1 c ja e kohtiin. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohta puolestaan täsmentää niitä vaatimuksia, joita liikkumavaran puitteissa laadittavan lainsäädännössä pitää huomioida, mutta se ei laajenna käsittelyperusteisiin sisältyvää liikkumavaraa.

17 §:n perustelutekstin mukaan *”toistaiseksi luovuttamista koskee kuitenkin ainoastaan henkilöliikenteen liikkumispalveluiden tarjoajia liikkumispalveluita koskevan olennaisen tietojen asetuksen (643/2017)”*. On huomattava, että niiltä osin kuin tietojen luovuttaminen koskee henkilötietoja, siitä tulisi säätää lailla (PL 10 §, ks. myös mm. PeVL 14/2018 vp.).

Tietojen säilyttäminen

Tietojen säilyttäminen olisi pykälän 3 momentin mukaan ajallisesti hyvin rajattua. Tietoja ei saa säilyttää pidempään kuin niiden kerääminen ja luovuttaminen vaativat. Kyseinen säilyttäminen koskeva periaate seuraa jo suoraan tietosuoja-asetuksen 5.1 e artiklasta. Sen mukaan ”henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten” (poikkeuksena mm. tieteellinen tutkimus ja tilastointi). Olisikin

huomioitava, että kansallisessa lainsäädännössä ei tulisi toistaa tai antaa tietosuojasetuksen kanssa päällekkäistä sääntelyä.

Tietojen lyhyt säilytysaika koskisi ilmeisesti vain kuljetuspalvelua tarjoavaa tai tämän edustajaa. Esityksessä ei kuitenkaan täsmennetä, mihin tarkoituksiin tietoja luovutettaisiin. Onko tarkoituksena, että luovutettuja (nk. toissijaisessa käytössä olevien) tietoja säilytettäisiin kuitenkin pidempään? 17 §:n perustelujen mukaan tietoja ei saisi säilyttää enää sen jälkeen, kun ajoneuvo ohittaa tietyn pisteen. Epäselväksi jää, mitä tarkoitetaan ”tietyllä pisteellä”.

Laki postilain muuttamisesta

38 a § Postipalvelua koskevat olennaiset tiedot

Ehdotetun 38 §:n 1 momentin mukaan *”postipalveluja koskevia olennaisia tietoja ovat tiedot jakelureiteistä, postilokeroiden, postilaatikoiden ja rakennusten sijainnista, pihateistä sekä tiedot postinumeroalueiden rajoista ja siitä, mitkä rakennukset, talouden ja postilaatikat kuuluvat tiettyyn postinumeroon.”* Luetellut tiedot ovat sellaisia, että niistä on välillisesti tunnistettavissa yksittäisiä henkilöitä. Näiltä osin kyse on siis henkilötiedoista. Pykälässä pitäisi siten määritellä, mihin tietosuojasetuksen 6 artiklan mukaiseen perusteeseen henkilötietojen käsittely perustuu.

Momentin toisen virkkeen mukaan mainitut tiedot olisi luovutettava *postipalveluiden ja jakelutoiminnan tarjoamiseen ja kehittämiseen sekä näiden lisäksi sellaista kehittämis- ja innovaatiotoimintaa varten, jonka tavoitteena on muiden kuin posti- tai jakelutoimintaa koskevien palveluiden tarjoaminen tai kehittäminen.*

Kuten jo aiemmin lausunnossa on todettu, tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 b kohdan mukaan henkilötietojen käsittelyä sitoo käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate. Vaikka asetuksen mukaan yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa tietojen käsittelyä ei yhteensopimattomaksi alkuperäisten tarkoitusten kanssa, tietosuojasetus ei siis sisällä suoraa poikkeamismahdollisuutta esimerkiksi kehitys- ja innovaatiotoiminnan osalta.

Kehitys- ja innovaatiotoiminnan käyttötarkoitus tulisi siten peilata tietosuojasetuksen 6 artiklan 4 kohtaa vasten (ks. tarkemmin edellä osio ”käsittelyn peruste ja tarkoitus”). Viittaa tältä osin myös perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 1/2018 vp. Valiokunta on todennut lausunnossaan muun muassa, että lakiesityksessä ehdotettu käyttö kehittämis- ja innovaatiotoimintaan (jota ei toteuteta tieteellisen tutkimuksen menetelmin) ei perustuslain 10 §:n 1 momentin näkökulmasta samastu säännöksiin, jotka mahdollistavat käsittelyn yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tällaista käsittelyä ei ole myöskään tietosuojasetuksessa rinnastettu yleisen edun mukaiseksi alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa yhteensopivaksi käsittelyksi.

Tietosuojavaltuutettu

Reijo Aarnio

Helena Raula

Ylitarkastaja

